

УДК 338.43:048.74

Хомиук Наталія,
д.е.н., завідувач кафедри менеджменту,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна
khomiuk.nataliia@vnu.edu.ua

УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

На сьогоднішній день забезпечення сталого розвитку є однією з найактуальніших проблем, які стоять перед людством. Основна ідея «сталого розвитку» полягає у максимізації економічних та соціальних вигод від процесу розвитку національної економіки, при цьому забезпечуючи захист довкілля і відновлення природних ресурсів на довгострокову перспективу [1, 2]. В контексті економіки сталий розвиток означає не лише зростання економіки країни та підвищення доходів населення, але й поліпшення всіх аспектів соціального захисту. Досягнення сталого розвитку вимагає необхідних структурних змін як у економічній, так і в соціальній сферах, щоб забезпечити тривалу стабільність та процвітання.

Погоджуємось з думкою Є. Буряка, К. Редька, А. Чорновола та О. Орленко, що «війна росії проти України вимагає від держави перегляду підходів до створення та практичної реалізації власної стратегії сталого розвитку» [3].

Як ми бачимо, повномасштабне вторгнення призвело до серйозних економічних втрат через знищення інфраструктури, втрату виробничих потужностей та зменшення економічної активності в конфліктних регіонах. Україна змушена вкладати значні ресурси у забезпечення обороноздатності країни, що, в свою чергу, зменшує

доступність коштів для інших секторів економіки. Війна також впливає на міжнародний імідж країни та її привабливість для іноземних інвесторів. Це загалом впливає на економічне становище країни та її здатність забезпечення сталого розвитку.

Звернемо увагу, що воєнні дії призводять до загострення соціальних проблем таких як безробіття, бідність, безпритульність, посилюють соціальні нерівності та роблять людей ще більш уразливими. Адже війна змушує тисячі людей залишати свої домівки та переселятися в інші регіони або країни, що призводить до гострих проблем із соціальною адаптацією, доступом до освіти та медичної допомоги для ВПО, браку житла та погіршення психологічного стану населення через стрес, тривожність та посттравматичний синдром.

Окрім впливу на економічну та соціальну складову, повномасштабне вторгнення має значний вплив і на екологічну складову сталого розвитку. Військові дії призвели до забруднення ґрунтів, повітря та водних ресурсів через викиди, вибухи, пожежі та інші види військової діяльності. Значна частина деокупованих територій замінована. Впродовж 2023 р. сапери розмінували лише 274 тисячі гектарів сільськогосподарських угідь [4].

Підрив Каховської ГЕС у Херсонській області спричинив масштабну гуманітарну, екологічну та економічну катастрофу. Негативні наслідки цього теракту для дикої природи проявляються на площі не менш як 5000 км² (зона затоплення та зона осушення). Осушення дна Каховського водосховища, витік води з нього та затоплення територій нижче зруйнованої греблі вплинуло на рибну та наземну фауну, птахів, придонну фауну, рослинний світ. Внаслідок затоплення населених пунктів, включно з розміщеними в них вигрібними ямами, сільськогосподарськими землями, автозаправками й іншими джерелами забруднень, спричинило потрапляння у море великого обсягу забруднювачів, що негативно вплинуло на всі живі організми [5].

Повномасштабне вторгнення росії спричинило багато перешкод до досягнення цілей сталого розвитку, проте не зупинило прагнення України до євроінтеграції. Для України процес інтеграції до Європейського Союзу повинен супроводжуватися адаптацією до стандартів у сфері екології та соціальної політики, які зазначені у законодавстві ЄС [3]. Варто відмітити, що Україна на шляху до гармонізації національного законодавства з європейським впровадила багато змін у галузі цифрової економіки, фіто санітарних норм та екологічних вимог.

Вважаємо, що війна відіграє ключову роль у посиленні соціальних, економічних та екологічних проблем й загроз для сталого розвитку. Тому в контексті європейської інтеграції перемога буде важливим кроком до відновлення стабільності та розвитку країни загалом.

Список використаних джерел:

1. Павліха Н.В., Цимбалюк І.О., Хомюк Н.Л., Войчук М. В., Савчук А.Ю., Коломечюк В.В., Цимбалюк С.М. Безпека сталого розвитку регіонів та територіальних громад України на засадах інклюзивного зростання: монографія. Луцьк : Вежа-Друк. 2022. 514 с.

2. Хомюк Н. Л., Павліха Н. В. Напрями диверсифікації сільськогосподарського виробництва в Україні на засадах сталого розвитку. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжиського. Серія: Економічні науки.* 2020. Вип. 22. № 95. С. 45–51.

3. Буряк Є. В., Редько К. Ю., Чорновол А. О., Орленко, О. В. Соціально-економічні аспекти сталого розвитку України в умовах війни (євроінтеграційні аспекти). *Scientific notes of Lviv University of Business and Law.* 2022. № 34. С. 135–143.

4. В Україні за рік розмінували 274 тисячі гектарів сільськогосподарських угідь. Landlord. URL: <https://landlord.ua/news/v-ukraini-za-rik-rozminuvaly-274-tysiachi-hektariv-silskohospodarskykh-uhid/>

5. Підрив Каховської ГЕС. Сім головних питань і відповідей. Український інститут майбутнього. URL: <https://glavcom.ua/digest/pidriv-kakhovskoj-i-hes-sim-holovnikh-pitan-i-vidpovidej-935161.html>

6. Цимбалюк І. Інноваційна модель розвитку як нова економічна парадигма повоєнного відновлення України. Ukraine Innovate: сучасні моделі для відновлення: збірник тез доповідей V Міжнародної мультидисциплінарної науково-практичної конференції (Луцьк, 25 жовтня 2023 р.). / За заг. ред. Павліхи Н.В. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 211 с. С. 88-92. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/23080>

7. Tsymbaliuk I. Managing local budgets during the war in Ukraine. Наукова інтеграція в умовах глобальних викликів: збірник тез доповідей IV Міжнародної мультидисциплінарної науково-практичної конференції (Луцьк, 20 червня 2023 р.). / За заг. ред. Павліхи Н. В. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). Об'єм даних 3,12 Мб. С. 65-67. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/23006>

8. Tsymbaliuk I. The impact of war on the labor market in Ukraine. Трансформація моделі соціально-економічного розвитку в умовах відновлення України та інтеграції з ЄС : збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (Луцьк, 15 травня 2023 р.). / За заг. ред. Павліхи Н. В. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). Об'єм даних 4,73 Мб. С. 119-124.